

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2022. gada 3. oktobrī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Gunārs Kusiņš un Artūrs Kučs,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 162/2022), kuru iesniedzis [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Krimināllikuma 82. panta pirmo daļu redakcijā, kas bija spēkā no 2013. gada 1. aprīļa līdz 2016. gada 10. maijam (turpmāk – apstrīdētā norma), ciktāl tā paredzēja kriminālatbildību par Latvijas Republikas Satversmē (turpmāk – Satversme) paredzētā veidā paustu publisku aicinājumu likvidēt Latvijas Republikas valstisko neatkarību nolūkā iekļaut Latviju vienotā valstiskā veidojumā ar kādu citu valsti vai likvidēt citā veidā, par neatbilstošu Satversmes 92. panta pirmajam teikumam un 100. panta pirmajam teikumam un spēkā neesošu no Pieteikuma iesniedzēja un citu personu, kam tā piemērota, pamattiesību aizskāruma rašanās brīža;

1.2. apturēt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas [datums] sprieduma lietā Nr. [..] izpildi.

2. Apstrīdētā norma noteica:

„Par publisku aicinājumu likvidēt Latvijas Republikas valstisko neatkarību nolūkā iekļaut Latviju vienotā valstiskā veidojumā ar kādu citu valsti vai likvidēt citādā veidā –

soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz trim gadiem vai ar īslaicīgu brīvības atņemšanu, vai ar piespiedu darbu, vai ar naudas sodu un ar probācijas uzraudzību uz laiku līdz trim gadiem vai bez tās.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;

5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktam Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviens persona, kura uzskata, ka viņai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt šā panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā minēto uzskatu pamatot.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka ar likumīgā spēkā stājušos tiesas spriedumu Pieteikuma iesniedzējs atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma, kas paredzēts apstrīdētajā normā, izdarīšanā.

Pieteikuma iesniedzējs vērsās Satversmes tiesā, citstarp lūdzot atzīt apstrīdēto normu par neatbilstošu Satversmes 100. panta pirmajam teikumam (pieteikums Nr. [..]). Pēc minētā Satversmes tiesā [datums] ierosināta lieta Nr. [..] „[..]” (turpmāk – lieta Nr. [..]).

Satversmes tiesa [datums] izbeidza tiesvedību lietā Nr. [..], pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 29. panta pirmās daļas 6. punktu. Šajā lēmumā atzīts, ka apstrīdētā norma atbilstoši tās mērķim un patiesajai jēgai paredz kriminālatbildību tikai par tādu publisku aicinājumu likvidēt Latvijas Republikas valstisko neatkarību, kurš rada reālu valsts un sabiedrības interešu apdraudējumu un pamudina uz tādu rīcību, kas reāli ļautu sasniegt aicinājuma mērķi (*sk. Satversmes tiesas [datums] lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. [..]*). Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 29. panta 2.¹ daļai Satversmes tiesas lēmumā par tiesvedības izbeigšanu sniegtā tiesību normas interpretācija ir obligāta visām valsts un pašvaldību institūcijām (arī tiesām) un amatpersonām, kā arī fiziskajām un juridiskajām personām.

Ievērojot Satversmes tiesas lietā Nr. [..] sniegto apstrīdētās normas interpretāciju, Pieteikuma iesniedzējs vērsās prokuratūrā ar pieteikumu par kriminālprocesa atjaunošanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem. Minētais pieteikums noraidīts, jo pēc jaunatklāto apstākļu izmeklēšanas prokurors neesot konstatējis pamatu tiesas nolēmuma atcelšanai kriminālprocesā Nr. [..]. Proti, minētajā kriminālprocesā tiesa esot vērtējusi, vai Pieteikuma iesniedzēja publicētais aicinājums rada nepārprotamus un tiešus draudus sabiedrībai un valsts drošībai un vai viņa tiesību uz vārda brīvību ierobežojums esot leģitīms. Tādējādi Satversmes tiesas lietā Nr. [..] sniegtā apstrīdētās normas interpretācija neesot jaunatklāts apstākļis kriminālprocesā Nr. [..]. Rīgas pilsētas tiesa noraidījusi Pieteikuma iesniedzēja sūdzību par minēto prokuratūras lēmumu. Pēc Pieteikuma iesniedzēja ieskata, apstrīdētā norma aizskar viņam Satversmes 100. panta pirmajā teikumā ietvertās tiesības uz vārda brīvību, jo tiekot piemērota pretēji Satversmes tiesas lietā Nr. [..] sniegtajai interpretācijai. Tāpat tiekot aizskartas Pieteikuma iesniedzēja Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietvertās tiesības uz taisnīgu tiesu, jo prokuratūra un tiesa neievēro Satversmes tiesas sniegto apstrīdētās normas interpretāciju.

Atbilstoši Satversmes tiesas likumam personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja tieši apstrīdētā norma, nevis tās piemērošanas rezultāts aizskar personai Satversmē noteiktās pamattiesības (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2016. gada 23. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2016-02-01 5. punktu*).

Pieteikumā ir izklāstīti lietas faktiskie apstākļi, citētas Satversmes normas, Satversmes tiesas un Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūra, kā arī pausts Pieteikuma iesniedzēja viedoklis par apstrīdētās normas saturu un tās piemērošanu konkrētajā kriminālprocesā. Tomēr, ievērojot Satversmes tiesas lēmumā lietā Nr. [..] jau secināto, no pieteikuma nav gūstams apstiprinājums tam, ka konkrētajā gadījumā Pieteikuma iesniedzēja pamattiesību aizskārums rada apstrīdētās normas neatbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam un 100. panta pirmajam teikumam.

Savukārt pieteikumā norādītie apsvērumi par prokuratūras un vispārējās jurisdikcijas tiesas rīcību, neatjaunojot kriminālprocesu Nr. [..] sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem, nevar būt par pamatu lietas ierosināšanai Satversmes tiesā, jo Satversmes tiesai nav noteikta kompetence vērtēt, vai tiesību normas attiecībā uz konkrētu personu piemērotas pareizi (*sk. Satversmes tiesas 2003. gada 23. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2002-20-0103 secinājumu daļas 7. punktu*).

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

7. Ievērojot to, ka lieta Satversmes tiesā nav ierosināma, šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādītais lūgums ir atstājams bez izskatīšanas.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

1. Atteikties ierosināt lietu pēc pieteikuma (pieteikums Nr. 162/2022), kuru iesniedzis [..].

2. Atstāt bez izskatīšanas šā lēmuma 1.2. apakšpunktā minēto lūgumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina